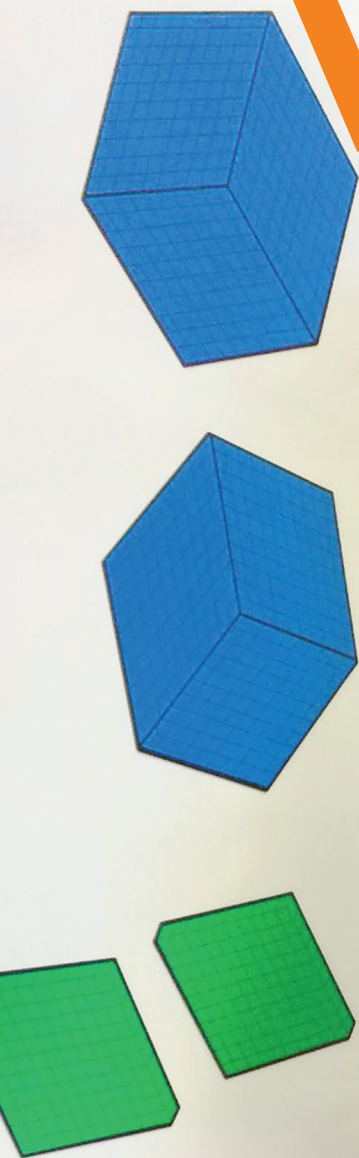

Vi hör

Tema • Lärande

**Ytteresse
skola satsar
på elever med
hörselnedsättning**

24 Flera dimensioner av
Coldplay

27 Kolumn: Jag
betygsattes som
dålig lyssnare

28 Hörselhunden Hasse
på skolbesök

Innehåll

- 6 Ytteresse skola satsar på elever med hörselnedsättning
- 12 Frågehörnan
- 10 Hörseltillgänglig resa till Norge - Häng med!
- 14 Hörselkunskap inom lärarutbildningen
- 24 Konsertupplevelse: Flera dimensioner av Coldplay
- 27 Kolumn: Jag betygsattes som dålig lyssnare
- 28 Hörselhunden Hasse på skolbesök i Åbo
- 30 Medlemsföreningar
- 34 Kurser 2024

Utgivare
Svenska hörsel förbundet rf
Georgsgatan 18
00120 Helsingfors
tfn. 050 476 2475
E-post: kansli@horsel.fi

Tryck
Print Mill Ab
ISSN 0787-9520

Omslag och layout
Tina Kärkinen

Pärmbild
Majken Lassfolk

Ansvarig redaktör
Nora Strömman

Redaktör
Tina Kärkinen

Kontakt
Tina Kärkinen
E-post: tina.karkinen@horsel.fi
Tfn: 050 462 0056
Prenumeration 25 euro per år
Lösnummer 7 euro

Annonser
Johnny Åstrand och redaktionen

Redaktionsråd
Lars Hedman
Tina Kärkinen
Nora Strömman
Anne Sjökvist
Sandra Alldén

Nästa nummer
4/2024 utkommer i december
Tema: Frihet
Materialdeadline: 1.11.2024

Skribenter svarar för åsikterna i sina artiklar. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera material.

Ordförandens hälsning

Mikaela Nylander
Förbundsordförande

Om att inte lära sig sticka vantar

Visst känns det som om sommaren aldrig tar slut i år. Det är varmt, soligt och somrigt ännu i september då den här texten skrivs. Men hösten är här åtminstone vad jobb och skola beträffar. Våra barn och unga har igen bänkat sig i skolor och vid sina studieplatser.

Idag ser vi på lärandet som något som pågår genom livet. Det livslånga lärandet är ett begrepp som har olika innebörd beroende på ens livssituation. Det kan handla om allt från vardagliga mera allmänna saker till professionella specifika frågor som kräver att vi lär oss nytt och utvecklas. Ta bara samhällets digitalisering som exempel - hela tiden krävs det nytt och mera av oss.

Poängen är att alla kan lära sig nytt hela livet, så länge det sker på egna villkor och med respekt för olika sätt att lära sig. När jag gick i lågstadiet skulle vi sticka vantar och jag hade svårt att greppa hur jag skulle göra. Vet inte huruvida det att jag är vänsterhänt alls har något med saken att göra. Men jag lärde mig aldrig att sticka vantar på ett sätt som skulle ha tryggt att vantarna faktiskt

skulle ha blivit klara. Jag har bestämt mig för att en dag ska jag minsann sticka ett par vantar - det kan inte vara särskilt svårt.

Jag är övertygad om att jag kan sticka bara jag slipper den stress jag upplevde då min lärare inte förstod vad som var mitt problem. Och här kommer vi in på förutsättningar för att lära sig. Ta bara utrymmena, öppna moderna undervisningsutrymmen är en mardröm för många. Om du har nedsatt hörsel och har en hörapparat försvårar den här typen av utrymmen din inläring. Minst lika viktigt som att varsebli att vi alla lär oss på olika sätt, är att förutsättningarna för att lära sig är de bästa möjliga. Det är avgörande för en hållbar inläring att vi målmedvetet skapar de bästa förutsättningarna för inläring.

Njut av hösten oberoende av hur vädret blir. Och vi ska njuta av förmågan att lära oss nytt. Samtidigt ska vi inte vara rädda för att kräva de rätta förutsättningarna. Att sticka ett par vantar med en förstående handledare är för mig den rätta förutsättningen. ■

Redaktörens hälsning

Göra plats för något nytt

När hösten gör sitt intåg smyger sig ofta en känsla av nystart på hos mig. Det är en tid för att rensa ut det gamla och göra plats för det nya. Det börjar dra i organiseringsmusklerna, som om kroppen själv vill sätta igång och skapa ordning efter sommaren.

Hösten är också en tid för lärande, även om man lämnat skolbänken för länge sedan. Det kan vara att ta upp en ny hobby, gå en kurs eller bara läsa en bok som utmanar våra tankar. Den kyligare luften och de mörkare kvällarna ger mer tid för att fördjupa sig i något nytt.

I höstnumret av Vi hörs har vi funderat på lärande ur olika synvinklar. Vi har bland annat besökt Ytteresse skola i Österbotten, där man på ett effektivt sätt inkluderar elever med hörselnedsättning. Läs mer om deras arbete på s.6. Det finns många olika sätt att göra studielivet mer tillgängligt för personer med hörselnedsättning och förebygga utanförskap. I sin kolumn (s.27) skriver Annica Wahrman om sin väg från lågstadiet till magisterexamen. Annica berättar om de utmaningar hon mött under sin skolgång när hennes hörselnedsättning inte tagits i beaktande. Utan rätt hjälpmedel och förståelse utmanades lärosituationen. I skolan hände det också lätt att läraren omedvetet talade till Annicas assistent istället för direkt till henne, något som bidrog till en känsla av utanförskap. Även ett gott bemötande är viktigt för att

studerande med hörselnedsättning ska känna sig delaktiga i undervisningen. Med rätt stöd och anpassningar gjorde Annica snabbt stora framsteg.

I detta nummer får du även följa med på ett besök i Braheskolan i Åbo, där Svenska hörsselförbundets egna hörselhund Hasse gjorde ett besök tidigare i vår (s.28). Hasse är ingen vanlig hund, utan maskot för projektet Buller och Bång. Bakom masken gömmer sig skådespelaren Gogo Idman, som besöker lågstadieskolor över hela Finland och upplyser såväl barn som personal om vikten av att skydda hörseln. Elin Westerlund (s.24) tar med oss på en av sommarens största konserter med bandet Coldplay, och berättar om hur hon som döv upplevde musiken på ett helt nytt sätt.

Kanske även du vill passa på att lära dig något nytt denna höst? Våra Zoom-föreläsningar är ett bra sätt att få ny kunskap om hörsel och du kan delta var du än befinner dig fysiskt. Genom vår föreläsningsserie Vilse på vårdstigen kan du få praktisk info om hur processen inom hörselvården fungerar. För dig som befinner dig i arbetslivet kan du dela erfarenheter med andra i våra digitala samtalsgrupper. Eller kanske en kurs i hörhjälpmedel eller hörapparat användning kan hjälpa dig höra ditt bästa i vardagen? På s.34 hittar du höstens kursutbud. Mer info om alla våra kommande evenemang och händelser hittar du på s.38. ■

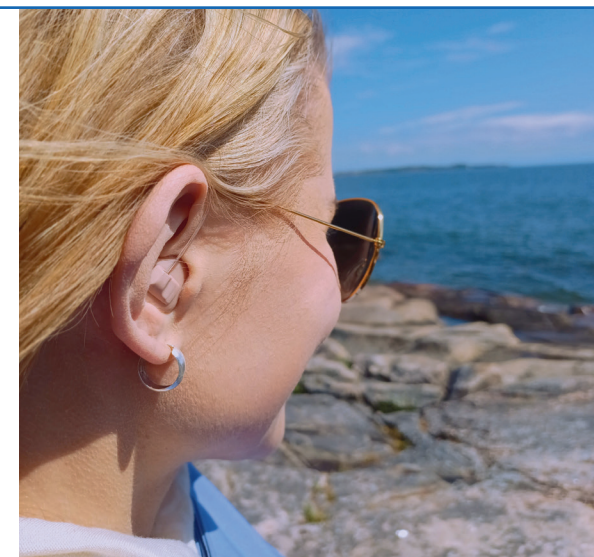
Tina Kärkinen
Informatör

Nästa nummer av
Vi hörs 4/2024
utkommer i december.
Skicka in bidrag senast
1.11.2024 till:
tina.karkinen@horsel.fi

Hörselveckan

30.9-6.10.2024

Hör ditt bästa!

Kom med och skapa Hörselveckan 2024!

Svenska hörsselförbundet arrangerar Hörselveckan 30.9-6.10.2024. Årets temavecka fokuserar på hur hörhjälpmedel kan underlätta vardagen och öka livskvaliteten för personer med hörselnedsättning. Kampanjen Hör ditt bästa! uppmuntrar till att använda olika hörhjälpmedel i sin vardag.

Många hör dåligt i onödan fast man kunde ha hjälp av hörapparat eller andra hjälpmedel som underlättar hörande och kommunikation. Det vanligaste hörhjälpmedlet är hörapparater men de räcker inte alltid till. Det kan behövas även andra hjälpmedel och tillbehör för att kunna höra i olika situationer, delta i evenemang och möten eller uppfatta väckarklockan. Hörhjälpmedel som samtalsförstärkare, induktionsslinga och skrivtolkning kan förbättra kommunikation och öka socialt deltagande. Varseblivningssystem för brandlarm, väckarklocka och dörrklocka kan bidra till känslan av trygghet i vardagen.

Kom med i vår kampanj!

Genom kampanjen Hör ditt bästa! vill Svenska hörsselförbundet öka medvetenheten om hur hörhjälpmedel kan förbättra vardagen och öka livskvaliteten för personer med hörselnedsättning. Kom med och uppmuntra andra till att använda hörhjälpmedel i sin vardag!

Delta i kampanjen genom att:

- ▶ Ordna träffar eller evenemang med temat hörhjälpmedel mellan 30.9-6.10.2024.
- ▶ Berätta om egna erfarenheter av hörhjälpmedel för andra och hur dessa har förbättrat vardagen.
- ▶ Dela bilder av valfritt hörhjälpmedel på sociala medier och berätta hur det underlättar vardagen. Detta kan vara till exempel hörapparat, samtalsförstärkare, TV-hjälpmedel eller vibrerande väckarklocka. Använd hashtagarna: #hördittbästa #hörselveckan2024

Ytteresse skola satsar på elever med hörselnedsättning

I skolan strävar man efter att hela tiden göra undervisningen bättre för alla.

Text: Hanna Klingenberg

Bild: Majken Lassfolk

AI Ytteresse skola har man länge satsat på lärande för elever med olika former av hörselnedsättning - och också för döva barn. År 1997 fick man den första döva eleven och i samband med det anställdes också den första läraren som använde teckenspråk.

Allt fler elever med hörselnedsättning sökte sig till skolan och år 2001 fick man en teckenspråkskunnig speciallärare - och sedan dess har processen bara fortsatt. Skolan är hela tiden under utveckling, säger klassläraren Marika "Majken" Lassfolk.

- Borgå Dövskola hade stängts år 1993, så det fanns ett färdigt behov av undervisning på teckenspråk.

Både Majken Lassfolk och kollegan Ellinor Westerlund är väldigt stolta över sin skola, som de kallar för "Möjligheternas Hus".

- Det finns en öppenhet här och en ständig nyfikenhet på vad vi kan utveckla så undervisningen blir bättre för alla, säger Majken. Och vi hittar hela tiden nya lösningar också - som vi tillämpar.

Klassläraren Majken använder tecknad svenska under lektionerna

Fram tills idag har skolan haft cirka femton elever med hörselnedsättning.

- En del av dem har varit helt döva medan

I Ytteresse skolas hörselteam jobbar skolgångshandledare Ellinor Westerlund, speciallärare Tina Granvik-Storbacka och klasslärare Majken Lassfolk efter något de kallar för T-modellen, som bland annat innehåller ord som: Tanke, teckenspråk, tid, tempo, turtagning, tystnad och tydlighet. Fotograf: Kuvaverkko

andra hört med kokleaimplantat, säger Ellinor - som själv är döv och kommunicerar med teckenspråk.

Under skoldagarna jobbar hon främst som stöd för enskilda elever, de döva barnen och de som hör med hjälp av kokleaimplantat. Majken använder tecknad svenska på lektionerna både för att eleverna med hörselnedsättning ska förstå och för att Ellinor ska uppfatta vad som sägs - men också för att det gynnar de hörande eleverna.

- Många av våra hörande elever säger att de lär sig mycket bättre när de ser teckenspråket parallellt med talet, säger Majken. Teckenspråket är så visuellt och logiskt att kunskapen fastnar bättre när man ser den tecknad i klassrummet.

Ellinor står för det genuina teckenspråket i klassrummet

Majkens intresse för teckenspråket har hängt med ända sedan hon var liten. Hon växte upp med en granne som är döv och gick i specialdaghemmet Snäckan i Ytteresse där man satsar extra på barn med olika former av funktionsnedsättningar - inklusive barn med hörselnedsättning. Senare lärde hon sig teckenspråk i skolans teckenspråksklubb och på olika arbiskurser.

- Men den bästa utbildningen har jag fått här i vår egen skola, säger Majken som ändå betonar att hennes grammatik inte alltid är rätt och att det är Ellinor som står för det genuina teckenspråket i klassrummen. ▶

- Ibland blir det så avancerat att jag får anstränga mig för att förstå vad hon menar, säger Majken.

Ellinor får i sin tur anpassa sitt språk då och då - för att Majken ska förstå.

- Men jag är bara glad för alla som försöker och vill lära sig, säger Ellinor som också hållit populära teckenspråksklubbar för skolans hörande elever efter skoltid.

Ytteresse skola undervisar också CODA-barn på distans - över hela svenskfinland

Förutom närkontakten med de egna eleverna riktar sig Ytteresse skola till många med hörselnedsättning - över hela svenskfinland. Under tre års tid har projektet "Språkstyrka" riktats till alla finlandssvenska elever med hörselnedsättning - och sedan april 2024 har man också börjat vända sig till de så kallade CODA-barnen.

Både Majken Lassfolk och Ellinor Westerlund är stolta över sin skola och kallar den för Möjligheternas Hus. "Här finns en öppenhet och en ständig nyfikenhet på vad vi kan utveckla så undervisningen blir bättre för alla", säger de.

”
Många av våra hörande elever säger att de lär sig mycket bättre när de ser teckenspråket parallellt med talet.

CODA-barn är en förkortning av "Children of deaf adults" och att jobba med dem innebär att undervisa hörande barn till döva föräldrar. Också det gör Ellinor mest på distans eftersom CODA-barn finns över hela Finland, och både hon och Majken har lagt märke till att den här verksamheten - som redan länge har funnits på finska - är otroligt viktig. Dels för att den förstärker det finlandssvenska teckenspråket och dels för att man hjälper barn att förstärka kontakten till sina egna döva föräldrar - bland annat genom att ordförrådet blir större och att det blir ännu lättare att kommunicera.

Eftersom Ellinor Westerlund själv är döv går undervisningen ut på att alla talar teckenspråk tillsammans och ämnena varierar och kan gälla i princip vad som helst.

- Vi brukar rikta in oss på olika temaområden, berättar Ellinor. En lektion kan exempelvis bara handla om vädret.

Hon brukar också ge uppgifter till sina elever, som att de ska ta med någon favoritsak till nästa lektion för att berätta om den.

- Det är så viktigt att lektionerna ska kännas roliga och lustfyllda - för det är då man lär sig som bäst, säger hon.

Ellinor får själv ofta positiva aha-upplevelser tillsammans CODA-barnen, speciellt när hon märker hur mycket glädje det ger dem att lära sig teckenspråket bättre och att de får lära känna andra i samma, ganska unika situation.

"Pedersöre kommun har en duktig ledning"

Enligt Majken Lassfolk och Ellinor Westerlund har Pedersöre kommun en duktig ledning som alltid förstått skolans behov och hjälpt till att fixa möjligheter - som nu senast med undervisningen på distans.

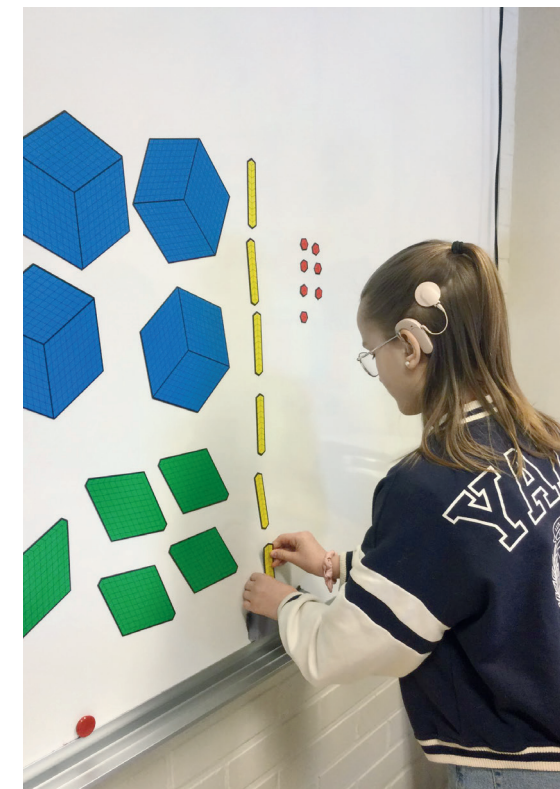
- Dessutom har vi en lyhörd bildningschef med bra attityd gentemot de här frågorna, säger Majken.

Enligt Ellinor Westerlund är Ytteresse skola en särskilt bra plats för döva elever då teckenspråket finns med överallt. Inte bara på lektionerna utan också på morgonsamlingar och högtider som julfester och våravslutningar.

- Fast på grund av tekniken har vi nästan ingen som är helt döv idag, säger Ellinor, eftersom de som föds som döva nästan genast får sina kokleaimplantat. Trots det tycker jag ändå att teckenspråket är jätteviktigt - dels som avlastning då det kan vara ansträngande att höra med implantat hela dagarna och dels för att barnen själva ska få välja när de vill tillhöra den döva världen med teckenspråket och när de vill slå på sina apparater och höra - eller när de för den delen både vill höra, tala och teckna teckenspråk.

Kontakten mellan eleverna berör

Både Ellinor och Majken berörs av kontakten mellan de hörande barnen och barnen med hörselnedsättning i deras skola.

Exempel på tydliggörande undervisning med bildstöd.

- De söker sig till varandra och det är ofta med hjälp av just teckenspråket - det kommer helt automatiskt, säger Ellinor.

Är det svårt att lära sig teckenspråk ifall man inte vuxit upp med det?

- Nej, svarar Majken. Det är ett jättevackert språk. Enkelt, och som sagt väldigt logiskt. ■

Hörselkunskap inom lärarutbildningen

I den finländska skolan har alla barn rätt till undervisning på jämlika villkor. Barn och unga med hörselskada har rätt till en tillgänglig undervisningsmiljö och hjälpmedel som möjliggör kommunikation på jämlika villkor. Men hur får lärarstuderande förbereda sig på att möta barn och unga med hörselnedsättning? Vi tog kontakt med Pedagogiska fakulteten (PF) vid Åbo Akademi för att ta reda på det.

Text: Anne Sjøkvist

- Kursplanerna har nyligen uppdaterats och strävan är att utbilda lärare som jobbar för en "skola för alla", säger Fredrik Rusk, ansvarig för tillämpad pedagogik på PF.

I praktiken sorterar ändå det mesta som inte är normativt under specialpedagogiken. I klass- och ämneslärarutbildningen ingår endast en 5 sp kurs i specialpedagogik som obligatorisk. Den har fokus på differentiering och på de vanligaste lärandeutmaningarna som lärare möter ute i skolorna. Samma gäller utbildningen för lärare i småbarnspedagogik.

- Kursen ska ge en bred och aktuell insikt i mångfalden av elever som lärare kommer att möta på fältet och ska innehålla inslag av att möta barn och unga med funktionsnedsättningar.

Många studerande väljer också att läsa specialpedagogik som långt biämne (60 sp) och då ingår kurshelheten Perspektiv på funktionsnedsättning I/II. De blivande speciallärarna har också möjlighet att fördjupa sig i ämnet i en valbar kurs som heter Perspektiv på funktionsnedsättning III, som går vartannat år. Kristina Ström, ansvarig för specialpedagogiken på PF, uppger att de flesta gånger har det funnits ett par studerande som fördjupat sig i hörselskador och kompletterat med kurser i tecken som stöd

(öppna uni) och teckenspråk (via arbetar- och medborgarinstitut). För dessa finns möjlighet till praktik på Ytteresse skola.

De flesta klasslärare får under utbildningen inte någon större kunskap om just hörselnedsättning och hur en sådan påverkar inlärning och personlig utveckling. I de finlandssvenska grundskolorna finns vanligtvis totalt omkring 35 elever med konstaterad med konstaterade hörselskador och de hör alltså rimligtvis inte till de "vanligaste lärandeutmaningarna" för de flesta klasslärare. Många av dessa barn går i skolor där de är den enda eleven med hörselnedsättning.

Det är det statliga centret för lärande och kompetens, Valteri, som ska bistå skolorna med stöd för att principen om allas rätt till jämlik utbildning ska uppnås. För närvarande finns en handledande lärare, Eivor Larpes, anställd som ger hörselpedagogiskt stöd till de svenskspråkiga skolorna. Hon ordnar fortbildning för pedagogerna nära barnen, ser till att de får rätt hjälpmedel och rätt stödformer samt regelbundna stödperioder tillsammans med andra barn med hörselskador.

Att anlita Valteris tjänster innebär en kostnad för skolan. ■

Boka en kostnadsfri föreläsning om hörsel!

Svenska hörselförbundet erbjuder kostnadsfria föreläsningar om hörsel till föreningar och arbetsplatser. Vi kommer gärna och föreläser för olika grupper om teman som berör hörsel, hörselskador och hur det är att leva med en hörselnedsättning!

Ta kontakt med koordinatör Anne Sjøkvist:

e-post: anne.sjokvist@horsel.fi
tfn. 050 301 7202.

ANNONS

Konstnärer, författare, läkare, musikkapare, upptäcktsresande, statsmän, forskare, präster, folkbildare, äventyrare, smugglare...

I SFV:s biografiserie över finlandssvenskar som inte får glömmas bort hittar alla något att läsa!

De förmånliga böckerna är också ypperliga gåvor! Alla finns i lager.

Läs mer, beställ, köp:

www.boklund.fi

Eller ring

044-3788363. Fråga också i bokhandeln!

Victor Westerholm, Eirik Hornborg, Alma Söderhjelm, Algoth Niska, Erik Cainberg, Hilma Granqvist, Rafael Karsten

Eivy Björkman, Lars-Ivar Ringbom, Aleko Lilius, Anna Bondestam, Claës Cederreutz, Valdemar Nyman, Helena Westermark

Johannes Klockars, Martin Wegelius, Sigrid Schauman, John Rosas, Tito Colliander, Anna Bäckström, Allan Wallenius, Ina Colliander

I samarbete mellan Svenska hörselbundet och Axtours.ax.

Hörseltillgänglig resa: Norska fjäll och fjordar 26–31 maj 2025

Geirangerfjorden

Vi gör ett nytt försök att ordna en hörseltillgänglig resa för finlandssvenskar med hörselnedsättning och deras anhöriga/vänner. Du behöver inte vara medlem i någon hörselörening för att delta i resan. I slutet av maj har du möjlighet att uppleva Norges fantastiska natur med oss. Häng med!

Vår resa går över djupa fjordar, förbi brusande vattenfall och snötäckta fjäll som reser sig högt upp i skyn. Vi reser genom nationalparken Jotunheimen och Gudbrandsdalen och kör genom Romsdalen som omges av mäktiga bergväggar.

Vi åker båtutur på vackra Geirangerfjorden som finns med på UNESCO:s prestigefyllda världsarvslista och under vår resa upplever vi den spektakulära vägsträckan "Trollstigen" som slingrar sig fram genom den vilda Isterdalen. Längs kusten ligger spännande städer, fridfulla öar och byar.

Vi besöker jugendstaden Ålesund, ser den lilla staden Molde och bor i staden Kristiansund som är belägen på fyra öar. Vår resa går längs Atlanterhavsveien - den storslagna bilvägen som blivit utsedd till världens mest natursköna rutt av tidningen The Guardian. Vägen sträcker över flera öar, kobbar och skär och binds samman genom åtta broar.

Vi avslutar resan i Norge med besök i OS-staden Lillehammer och utanför staden Hamar bor vi i världens högsta trähus, Mjøstårnet, som är 18 våningar och 85 meter

Fantastisk mat väntar oss

Kristiansund

högt. Få länder i Europa har en sådan fascinerande natur som Norge. Resan i det magiska fjord- och fjällandskapet är ett riktigt äventyr och många av Norges nationella turistvägar går genom regionerna vi besöker. En alldeles fantastisk resa med storslagna, underbara vyer väntar oss!

Under alla guidningar, till fots och under bussresan, använder vi skrivtolkning och hörselteknik. Finlandssvenska resevärdar från Svenska hörselbundet och Axtours resebyrå är med. Varmt välkommen med!

Atlanterhavsvegen

Pris

Fram till 31.10.2024

1495 € /person i dubbelrum.
Enkelrumstillägg: 210 €
(rabatt 50 euro/person)

Efter 31.10.2024

1545 € / person i dubbelrum.

Priset inkluderar:

Flyg med Finnair tur/retur Helsingfors-Oslo. 5 hotellövernattningar med frukost, halvpension med lunch eller middag inklusive dryck (5 frukostar, fyra luncher med vatten/kaffe/te, tre middagar med vatten/kaffe/te).

Fullständigt reseprogram, buss, chaufförens logi och middagar, lokalguidning i Norge på "skandinaviska", utfärder och inträden. Flygskatter, bränsleavgifter, vägavgifter och turistskatter.

Skrivtolkning, hörselteknik samt resevärdar Svenska hörselbundet och Axtours resebyrå.

Anmälan

Anmälan görs till Svenska Hörselbundets koordinatör Anne Sjøkvist. E-post: anne.sjokvist@horsel.fi eller telefon 050 301 7202. Anne svarar också på allehanda frågor om resan.

Frågehörnan

Här hittar du svar på vanliga hörselfrågor som ställts till oss på Svenska hörsselförbundet.

Har du en fråga till oss?

Hör av dig till: kansli@horsel.fi

Min farfar har gått bort och han hade en hörapparat. Ska den lämnas tillbaka och i så fall vart? Eller ska gamla apparater slängas bort?

Svar:

I princip ska hörapparater som inte används mera lämnas tillbaka till det väl-färdsområde man fått hörapparatens ifrån, man kan lämna den till exempel till hjälpmedelscentralen. Men detta gäller enbart bakom örat-hörapparater som kan omprogrammeras till en ny klient. Om man haft en allt i örat-apparat är den stöpt för att passa en individuell örongång, och då ska den inte återlämnas. Man behöver heller inte lämna tillbaka en individuellt gjord öroninsats med slang, eller en hörapparat som är över

fem år gammal, eftersom tekniken går så snabbt framåt att den inte mera ges till andra klienter.

Kan man ha på sig sin hörapparat när man badar bastu?

Svar:

Tyvärr är elektroniken inne i skalet inte särskilt mottaglig för höga temperaturer. Men om du råkar ha en gammal hörapparat som du inte mera använder och som inte ska returneras någonstans, kan du pröva att använda den i bastun.

Jag gick i duschen med hörapparaten på. Vad gör jag nu?

Svar:

Öppna batteriluckan och ta ut batteriet (om de inte är laddningsbara). Om man inte har någon torkapparat eller tabletter kan man använda till exempel en hårtork. Om du äger en hörapparat tork sätter du in hörapparaterna i torklådan och trycker på start och låter hörapparaten ligga där upp till åtta timmar. Om du har torktabletter hemma, kan du ta en burk, sätta in torktabletten och hörapparaten i burken och försegla burken. Hörapparaten har då en god chans att repa sig. Uppladdningsbara batterier utan batterilucka klarar utan vidare en dush - så ingen panik!

2 oktober
2024

VÄLKOMMEN MED PÅ

Hörselcafé

Svenska hörsselförbundet ordnar med anledning av hörselveckan ett hörselcafé 2.10 klockan 13-15.30 i SFVhuset i Helsingfors. Under dagen har du möjlighet att bekanta dig med olika hörhjälpmedel och ta del av en föreläsning med hörselstekniker Dick Lundmark. Hörselrådgivare på plats hjälper dig med frågor och utmaningar angående hörapparater och andra hörhjälpmedel. Under dagen serveras eftermiddagskaffe med tilltugg.

Vänligen ange specialdieter och matallergier i samband med anmälan, som kan göras till tina.karkinen@horsel.fi, 050 462 0056.

Adress:

SFV-huset G18
Georgsgatan 18
00120 Helsingfors

Buller och Bång i Braheskolan i Åbo

Ellen 7 år: ”Det bästa var hårcellerna”

Genom Svenska hörsselförbundets projekt Buller och Bång lär sig barn om att skydda hörseln. Projektets bärande kraft är maskoten Hörselhunden Hasse, som besöker för- och lågstadieskolor och informerar om buller och hörsel. Vi följde med på ett av Hasses besök för att se vad elever och lärare tyckte!

Text & Bild: Anne Sjökvist

Förstaklassisterna i Braheskolan i Åbo går med liv och lust in i rollen som hörselorganets specialiserade celler. När Hörselhunden Hasse skäller vajar de från sida till sida och när skallet blir starkare böjer de sig ner, precis som hårcellerna inne i hörselsnäckan reagerar på höga ljud.

- Hårcellerna var roligast att lära sig om, sa Ellen Huovinen efter att Hasse delat ut broschyrer att ta hem till mamma och pappa och klistermärken att ”bara klistra hemma, inte i skolan”.

Hörselhunden Hasse - eller skådespelaren Gogo Idman, som finns inne i den bruna hunddräkten - har under de två senaste åren fulländat sin föreställning som riktar sig till barn mellan fem och åtta år. Han vet exakt hur han ska berätta om det komplicerade örats struktur och funktion för att hålla barnens fokus och intresse.

Det börjar redan då han öppnar dörren till klassrummet där han förberett för sin enhundsshow. ”Vad är det här för valpar?” utbrister han då han ser raden av förväntansfulla ”ettagluttare”. Och så har han deras fulla uppmärksamhet direkt.

- Vi är inga valpar, vi är barn!

Sen rullar det på en timme ungefär. Hasse visar hur örat är uppbyggt, berättar om öronvax och hur buller skadar hårcellerna. Frågorna duggar tätt.

- Ska man borsta hårcellerna?

- Ja, det kunde man tro då de heter så där roligt, men nee det går ju inte. Men vi behöver skydda dem för de vi har då vi föds ska räcka hela livet, det växer inte upp några nya om de blir skadade, förklarar Hasse.

När människovalparna provat på hur det är att vara hårceller tar han fram bullerörat som lyser grönt om ljudnivån är bra, gult om det börjar bli för högt och rött om ljudet är på en nivå som skadar hörseln. Sedan delar han ut hörselkåpor i klara färger och skrammelinstrument till alla; maracas, trianglar, gurkor och ägg, xylofoner och tamburiner.

Ellen Huovinen, Lilja Peltoniemi, och Asta Henrikson lärde sig mycket av Hörselhunden Hasse och tyckte att det var en supertrevlig lektion.

När hörselkåpor täcker alla öron i rummet sätter skrammelorkestern igång och bullerörat lyser rött hela tiden.

- Utan hörselskydden hade era hårceller böjt sig ner precis som ni gjorde när jag skällde tidigare. Om bullret pågår för länge och ofta kanske de inte reser sig igen och då får ni sämre hörsel.

Han ber dem berätta om något ställe där det är mycket buller.

- Mitt i Japan, föreslår Lilja Peltoniemi.

- Jo, så kan det nog vara, i stora städer med mycket människor och trafik och andra ljud är det ofta bullrigt. Men också hemma med småsyskonen kan det vara mycket ljud och här i skolan på rasterna kanske?

Jo, det håller människovalparna med om och också läraren Petra Lapela nickar.

Fotbollsmatcher, simhallar, skrikande lärare och motorcyklar är andra förslag.

Människovalparna i Braheskolan har också stenkoll på vad man kan göra om det är bullrigt: hålla för öronen, använda hörselkåpor eller öronproppar och helt enkelt gå någon annanstans där det är lugnare. Hasse tycker att de är så smarta att de nästan inte behöver gå i skolan mer.

Innan det är dags att avrunda tar Hasse fram sin kompis Otis, ett mjukisdjur som är mycket snällt men hör dåligt på högra örat. Hasse visar hur Otis kan höra bättre genom att använda hörapparat. Jovisst, inga konstigheter med det tycker förstaklassisterna och en vet att "mammans pappas pappa" använder hörapparater.

Sedan är det dags att säga hejdå till Hörselhunden Hasse och gå ut på rast. Med bara lite påminnelse från Hasse och lärare Petra går det faktiskt riktigt lugnt och stillsamt till när kläderna dras på och de försvinner ut på skolgården.

Gogo Idman älskar att vara Hörselhunden Hasse

Gogo Idman har turnerat i finlandssvenska skolor som Hörselhunden Hasse i ungefär två år.

- Jag älskar att göra det här. Åka runt med en kappsäck och spela för barn, det är romantiskt för en frilansande skådespelare.

Själv har Gogo ingen direkt koppling till hörsel som egen hörselskada eller någon som hör dåligt i den närmaste kretsen, utan när det behövdes en ny skådespelare att iklä sig Hasses bruna dräkt blev han tillfrågad helt enkelt.

- Jag har ju jobbat en hel del med barn; tio år med rundvandringar på Sveaborg för barn var helt klart bästa skolan. Det roliga är att man aldrig vet vad som kommer, det är interaktion hela vägen. Barn i sju-åttaårsåldern kan fråga precis vad som helst. De blir mer reserverade senare.

Lärare Petra Lapela brukar påminna om Hörselhunden Hasse när det blir för högljutt i klassen. "Ettorna och tvåorna är i perfekt ålder för det här konceptet och de kommer bra ihåg vad Hasse har sagt", säger hon.

Regionala skillnader i hur barnen är tycker han inte finns, mest kommer det fram då det handlar om ljud och buller.

- Barn på landsbygden pratar om älgjakt och i södra Helsingfors kan man få höra att städerskorna kan vara högljudda när de dammsuger. Det är ju lite intressant. Men annars är nog sjuåringar väldigt lika till sättet oavsett var de bor.

Rollen som Hasse har gett Gogo själv en massa ny kunskap och insikter om hörsel och nu är han snällare mot sin egen hörsel och utsätter den inte för lika mycket buller som innan han klev in i Hasse-dräkten. ■

Buller och Bång är Svenska hörselförbundet rf:s projekt om buller för barn i förskole- och skolåldern. Projektets bärande kraft är maskoten Hörselhunden Hasse (en människa i hunddräkt) som besöker skolor för att informera om hörsel och buller. Projektet

strävar efter en ökad förståelse av hörseln och bullerbekämpning hos skoleleverna och personalen i skolan. Frågor och anmälningar till: maija.nilsson@horsel.fi, tfn 044 533 36 49. Läs mer om projektet på: horsel.fi/buller-och-bang

FPA:s tolktjänster begränsas

Folkpensionsanstalten erbjuder sedan årsskiftet inte längre tolkning av ljud- eller bildmaterial. De nya restriktionerna bygger enligt FPA på att tolktjänsten är ämnad för situationer där man interagerar med en annan människa. De senaste åren har användningen av tolktjänsten ökat enligt FPA, vilket även har lett till ökande kostnader.

Svenska hörselbundet anser att riktlinjerna strider mot såväl FN-konventionen och tolktjänstlagen, vars syfte är att trygga deltagande i samhället på lika villkor. Tillsammans med 12 andra organisationer har förbundet undertecknat en skrivelse till Riksdagens ombudsman i vilken man ber ombudsmannen bedöma lagenligheten av de nya riktlinjerna. Beslutet att tolkning av ljudupptagningar och bildinspelningar som webinarier tv och radioprogram uteblir har skapat oro bland användare. Detta kan till exempel orsaka svårigheter för studerande som behöver tolk.

Textsamtalstjänsten upphör i slutet av 2024

Den textsamtalstjänst som finns i dag kommer inte längre att kunna erbjudas. Tjänsten upphör i slutet av året.

Textsamtalstjänsten kommer beroende på de individuella behoven att ersättas antingen med de tjänster och de redskap som finns allmänt tillgängliga för kommunikation eller genom den särskilda servicen. Genom textsamtalstjänsten sänds texten först till en förmedlingscentral som sedan förmedlar meddelandena som ljudsamtal mellan de personer som kommunicerar med varandra. Samtalsförmedlarna skriver alltså ner

allting som de hör och läser sedan upp allt som de skrivit ner. I fortsättningen är det inte tekniskt möjligt att upprätthålla tjänsten, men antalet användare har varit litet under de senaste åren. Tjänsten har främst använts av personer med hörselskada, hörsel- och synskada eller talskada.

Enkät om tolktjänsten publicerad

Enligt en enkät som FPA har gjort används tolktjänsten för personer med funktionsnedsättning oftast för att sköta ärenden, såsom bankärenden och läkarbesök. Tjänsten används också för fritidsaktiviteter och sociala sammanhang.

Cirka hälften av personer i arbetsför ålder använder tolktjänsten i arbetslivet och knappt en femtedel i studier. Kunderna önskar bland annat att oftare kunna anlita en tolk som de känner från

tidigare. Mindre än hälften av alla som svarade (39 %) har använt distanstolkning. Av de kunder som distansarbetar har dock mer än 80 % använt distanstolkning i sitt arbete.

Enkäten besvarades av 861 kunder. Största delen av tolktjänstens kunder som svarade på enkäten (73%) hade hörselnedsättning. Svaren används av FPA vid planering av upphandling av tolktjänsten och för att vidareutveckla tjänsten.

ANNONS

Hagaro är ett inbjudande och nyrenoverat serviceboende i Norra Haga.

Vill du prata svenska?
Uppskattar du en trygg miljö?
Gillar du trevligt vardagsprogram?

Kontakta oss så berättar vi mera!

Carin Stenvall
tel. 040 134 9970 | info@hagaro.fi

HAGARO | Tolarivägen 2, 00400 Helsingfors
www.hagaro.fi

Kunde man tänka sig en mera inbjudande idyll att tillbringa sin ålderdom i, knappast.

Mera information om Hedvig Sofiahemmet får du av hemmets föreståndare Johanna Börman-Långström eller disponent Björn Sundqvist (tel 0400 444 393)

Visste du att?

Stigbygelmuskeln spelar en viktig roll för att skydda hörseln. När vi utsätts för höga ljudnivåer, som till exempel ett kraftigt smällande ljud, aktiveras en reflex där stapediussmuskeln kontraheras.

Detta har följande effekter:

1. Dämpning av ljud: Kontraktionen av stigbygelmuskeln minskar rörligheten i hörselbenskedjan. Detta minskar överföringen av ljudenergi från trumhinnan till innerörat och skyddar därmed de känsliga hårcellerna i snäckan.

2. Skydd mot skador: Genom att minska ljudets intensitet minskar stapediussmuskeln risken för skador på innerörat. Detta är särskilt viktigt vid plötsliga höga ljud, som kan orsaka permanent hörselnedsättning. Sammanfattningsvis hjälper stigbygelmuskeln till att reglera ljudöverföringen och skydda vårt hörselsystem.

Du kan ha musikalisk tinnitus om du plötsligt hör musik och inte vet var den kommer ifrån. Musikalisk tinnitus kan beskrivas som en hörselstörning som gör att man uppfattar musik eller melodier. Enligt en amerikansk studie handlar det om en slags hallucination.

Hörselstörningen kan enligt studien ovan kopplas till det så kallade Charles Bonnets syndromet, när en person upplever visuella hallucinationer - men musikalisk tinnitus påverkar örat i stället för ögat.

Aktuellt

EU-vals kampanj lyfte funktionsrättsfrågor

Inför senaste EU-val deltog Svenska hörsel-förbundet i SAMS gemensamma kampanj "Ett rättvist och inkluderande Europa". Syftet med kampanjen var att lyfta fram åtgärder för att skapa ett rättvist och inkluderande EU. I samband med kampanjen ordnades val-panelen "Ett EU för alla?" den 14 maj på biblioteket Ode i Helsingfors. I valpanelen deltog Ted Apter (Samlingspartiet), Eva Biaudet (SFP), Gashaw Bibani (VF), Thomas Elfgrén (Gröna), Ari Möttönen (KD), Dimitri Qvintus (SDP) och Marju Silander (C).

Kandidaterna fick ta ställning till frågor rörande fri rörlighet, digital tillgänglighet, klimatarbete, säkerhet och beredskap, demokrati och delaktighet. Frågorna ställdes av personer som själva lever med en funktionsnedsättning. Svenska hörsel-förbundet ställde en fråga om fri rörlighet inom EU och hur en person med hörselnedsättning kan välja att jobba eller arbeta i ett annat EU-land på lika villkor som andra samtidigt som hen har behov av hörapparatservice och skriv-tolkstjänster. Panelen framhöll att detta är en av de frågor som EU ännu har kvar att lösa. Kandidaterna var eniga kring att åtgärder som ökar tillgänglighet för personer med

funktionsnedsättning gynnar alla. Vidare framhöll man EU:s centrala roll när det gäller möjligheten att förpliktiga medlemsländer att skapa strukturer och utveckla tjänster som främjar tillgänglighet. Panelens deltagare beskrev debatten som ögonöppnande och viktig. Efter valet lämnade SAMS och dess medlemsförbund in en gemensam skrivelse till invalda kandidater. Skrivelsen påminner om att ca 100 miljoner personer inom EU har en funktionsnedsättning och uppmanar de nya parlamentarikerna att återupprätta parlamentets Disability Intergroup, en arbets-grupp med fokus på funktionsrättsfrågor. ■

FUNK - vårt gemensamma språkrör

Som medlem i Svenska hörsel-förbundet får du tidskriften FUNK. – Funktionsrätt i samarbete som kostnadsfri medlemsförmån. FUNK. är en tidning som erbjuder kunskap om samhällsfrågor, funktionsnedsättning och våra gemensamma rättigheter. Ta del av personliga berättelser, diskussion kring hur delaktighet förverkligas i samhället, och vad som är på gång inom funktionshinderfältet i Svenskfinland. FUNK. utkommer fyra gånger om året. Om du inte vill få tidskriften hemskickad kan du kontakta Tina Kärkinen på tina.karkinen@horsel.fi eller 050 462 0056.

Har du stött på problem i välfärdsområdet?

SAMS samlar in respons om problem och brister i välfärdsområdena för personer med funktionsnedsättning. Enkäten riktar sig till alla personer med funktionsnedsättning och anhöriga, samt anställda inom organisationer och förtroendevalda. Även tjänstemän och politiska beslutsfattare kan besvara enkäten. Du kan skicka in respons direkt via e-post på radgivning@samsnet.fi eller tfn 040 519 6598 (Rebecka Holm). Svar kan också lämnas via en digital enkät på webbplatsen samsnet.fi. Enkäten är öppen tills vidare och kan besvaras flera gånger.

SAMS är en intresseorganisation som arbetar för de finlandssvenska riksomfattande funktionshinderorganisationerna.

Tecken som stöd användbart i många situationer

Jennifer Augustsson
koordinator
Svenska
hörsel-förbundet

Tidigare i höst deltog jag i en kurs i TSS eller "Tecken som stöd". TSS grundar sig i tecken som man använder i teckenspråket men man tecknar endast vissa ord i meningen, samtidigt som man pratar. Kursen var väldigt givande och jag lärde mig mycket. Jag upplever att vissa vardagliga tecken är bra att kunna, så att jag i framtida situationer stolt kan använda dem där det behövs. Handalfabetet har flera gånger haft hjälp av i diskussioner med personer som har en hörselnedsättning.

Tecken som stöd kan du ha nytta av i många yrken. Man behöver inte kunna alla tecken

utan de som är mest relevanta för ens arbete. Även i privatlivet kan det komma väl till hands, såsom i kommunikation med barn, barnbarn, syskon, föräldrar eller vänner. Tecken som stöd är något jag varmt kan rekommendera till alla! ■

Flera dimensioner av Coldplay

Kan musik upplevas bara med hörselsinnet? Eller finns det andra sätt att uppleva musik på? Elin Westerlund fick uppleva universum under Coldplays sommarkonsert i Helsingfors.

Text och bild: Elin Westerlund

När Chris Martin klev upp på scen var det som att jag åkte raka vägen upp i universum och snurrade runt bland alla stjärnor, planeter och nebulosor.

Känslan när musiken började vibrera i Subpac-västen är helt obeskrivlig. Det är något man bara måste uppleva för att förstå. Musiken fick en kroppslig dimension.

Det var fint att känna pianots klinkande, gitarrens riff och trummorna mot kroppen. Det är verkligen inte alls på samma sätt som att stå på nattklubbens dansgolv och känna basens mullrande i bröstkorgen. Långt ifrån. Med Subpac-västen är man i universum.

En visuell smällkaramell

Konserten var också visuellt tilltalande på flera sätt. Bland annat fanns coola ljuseffekter på scen, fyrverkerier, blinkande arm-

band hos publiken samt tolkning till finskt teckenspråk av de döva teckenspråksaktörerna Silva Belghiti och Silja Ruonala.

"Hur går det till om döva tolkar musik när de inte hör?" kanske någon undrar. Kort sammanfattat: två hörande teckenspråkstolkare tolkar ljudet, alltså låttexterna. De tolkar låttexterna ord för ord, och teckenspråksaktörerna i sin tur "tar emot" och modifierar så att det blir begripligt för en teckenspråkig publik. Eftersom de har finskt teckenspråk som modersmål så innebär det också att den språkliga kvaliteten blir högre. Dessutom har de en viss konstnärlig frihet i sina tolkningar av låtarna. Slutligen är teckenspråkstolkningen är inget som man kan göra på vänster hand utan det kräver flera dagars förberedelser. Tolkningen gjorde det lätt för mig att följa med i låtarna och vad deras budskap var. Fastän jag hör med cochleaimplantat är det svårt för mig

” Musiken fick en kroppslig dimension.

att höra sångtexter. De grötar nämligen ihop sig med instrumenten. Genom tolkningen var det enkelt att hänga med. Det var också som en visuell smällkaramell, särskilt med tanke på att döva är mer visuella än vad normalhörande är.

En bättre konsertupplevelse än alla andra? Som tidigare nämnt snurrade jag runt bland alla stjärnor och planeter under konserten. Omöjligt att inte sväva iväg när musiken kommer nära inpå en, och dessutom är tillgänglig. Det går faktiskt att uppleva musik på fler sätt än bara genom hörselsinnet. Subpac-västen och teckenspråkstolkningen under Coldplays konsert är några bra exempel på hur man kan uppleva musik genom syn- och känselsinnet.

Elin Westerlund är teckenspråkig döv med cochleaimplantat och magisterstuderande i journalistik och kommunikation vid Helsingfors universitet.

Subpac-västen omvandlar ljudsignaler till vibrationer, som gör att du kan känna musiken.

Kanske jag fick en bättre konsertupplevelse än de flesta andra normalhörande? De fick nämligen förlita sig mest på hörselsinnet plus de visuella effekter som bjöds på under konserten. Men jag fick betydligt mer än så. Det var också första gången som jag fick uppleva en fullt tillgänglig konsert. Men Coldplays konsert kan omöjligt vara den första och sista tillgängliga konserten, tycker jag. När får vi fler tillgängliga konserter i Finland? Jag längtar redan efter nästa konsert med Subpac-väst och teckenspråkstolkning. Knappast är jag den enda som längtar.■

TECKENSPRÅKEN I FINLAND

I Finland finns två nationella teckenspråk: det finlandssvenska och det finska. De är nära besläktade med varandra men skiljer sig åt eftersom de är två olika språk.

Det finns många olika former av stöd och anpassningar för studerande med hörselnedsättning. Nedan hittar du tips som kan vara till stöd i studielivet!

Skrivtolkning

Tolkning från tal till skriven text. Skrivtolken skriver ner allt som hörs i tolkningssituationen så att kunden kan läsa det som text på en dator, tablett eller en stor skärm. Oftast använder skrivtolken dator eller tablett som kunden kan avläsa. Tolkning kan även ske på distans. Tolken har tystnadsplikt och tolkningstexten sparas aldrig. I tolkningssituationen tar tolken inte parti och deltar inte i diskussioner. Rätt till tolktjänst har enligt lagen syn och hörselskadade, hörselskadade eller talskadade som behöver tolkning och som kan använda sig av någon fungerande kommunikationsmetod. Tolktjänsten är avgiftsfri och du ansöker om den via FPA. Tolken står för utrustningen.

Studietolkning

För studier efter grundutbildningen. Du kan ansöka om rätt till studietolkning om du har beviljats rätt till tolktjänst via FPA.

Kommunikator

Fungerar som samtalsförstärkare. Kan användas med hörlurar, men också med halsslinga om du har en hörapparat. Kommunikatorerna har inbyggd teleslinga och kan således också användas i utrymmen med teleslinga.

Halsslinga

Sätt hörapparaten på t-läge, halsslingan runt halsen och koppla halsslingan till telefonen. Mobilens ljud går då rakt in i hörapparaten. Finns även som trådlöst alternativ.

Anteckningshjälp

En medstudent skriver anteckningar under lektionen/föreläsningen som du kan kopiera. Studenten erhåller ett arvode. Man måste som student själv närvara under före-

läsningen. Be om hjälp av din studiehandledare!

Anpassad tentamen

Ger möjlighet till förlängd skrivtid och möjlighet att sitta i mindre grupp under tentamen. Tentamen kan skrivas på dator med talsyntes och rättstavningsprogram. Alternativ tentamensform beviljas enligt överenskommelse med examinator.

Hörselskydd

Kommer till hands när man ska utföra ett fokuserat tankearbete. Används ofta vid anpassad tentamen.

Rätt till god ljudmiljö

För hörselskadade är god ljudmiljö en förutsättning för att kunna ta del av information, samtala och vara socialt delaktiga. Dålig ljudmiljö kan orsaka svårigheter att minnas, koncentrationsproblem, huvudvärk, trötthet, irritation och svårigheter att höra. Störnings-tröskeln för personer med nedsatt hörsel är lägre än för normalhörande.

FPA kan betala sådana hjälpmedel som du behöver för arbete eller studier. Hjälpmedel ges till personer som inte klarar av arbete eller studier utan dem eller om det är mycket svårt att studera utan hjälpmedel. Du kan fråga vid närmaste FPA-byrå hur du kan få hjälpmedel.

Annica Wahrman

evenemangskoordinator
Svenska hörsselförbundet

Jag blev betygsatt som en dålig lyssnare

Inledningsvis vill jag lyfta fram ett citat av Paolo Coelho i fri översättning till svenska: "Undervisning är bara att visa att det är möjligt. Lärande är att göra det möjligt för dig själv." En hörselnedsättning kan utmana lärosituationen på många sätt. I denna kolumn tänkte jag låta er följa med på den lärtig jag tagit från lågstadiet till magisterexamen – en resa som varit lärorik och givande, men inte alltid så lätt.

I lågstadiet och högstadiet fick jag kämpa för att hänga med då jag inte uppfattade vad som sades. Först i slutet av högstadiet eller början av gymnasiet jag fick en skrivtolk som skrev de viktigaste detaljerna för hand i ett häfte. Det var en förutsättning för att jag skulle klara mig på de hörandes villkor, och i universitetet fick jag skrivtolkning i ordets egentliga bemärkelse, med texten direkt via datorskrämen.

I skolan var det lätt hänt att läraren vände sig till min assistent i stället för mig, en handling som trots välvilliga avsikter bidrog till att jag kände mig utanför. I lågstadiet blev jag betygsatt som en dålig lyssnare och skolprestationerna ledde till en stor ångest som kulminerade i gymnasiet där jag fick min första panikattack under en tentamen.

På universitetet, med hjälp av skrivtolkning, började jag uppskatta studierna på ett helt annat sätt. Mina betyg förbättrades, och jag fick äran att motta ett pris för de snabbaste framstegen och högsta vitsorden i socialpsykologi vid Soc&Kom för mina kandidatstu-

” En hörselnedsättning kan utmana lärosituationen på många sätt.

dier och avhandlingsarbete. Magisterskedet vid statsvetenskapliga fakulteten slutförde jag parallellt med arbetet på Svenska hörsselförbundet, och med stor glädje utexaminerades jag som politices magister förra våren.

Mycket har jag lärt mig på vägen och jag är tacksam för att få arbeta med mitt drömjobb. Jag stortrivs med att träffa såväl föreningsmedlemmar som kursdeltagare, och vill passa på att önska just Dig välkommen att anmäla dig till någon av förbundets kommande kurser! ■

Svensk studie:

Stora svårigheter med hörseln hos 90-plussare

När det gäller ålder och hörselproblem talas det ofta om yngre äldre (65-79 år) och äldre äldre (80 och uppåt). Det handlar sällan om enbart de som är 90 år och uppåt, en åldersgrupp på stark tillväxt.

I den aktuella studien användes standardiserade mätmetoder för hörseltest, vilket sällan förekommer i gruppen 90-plussare. Testerna gjordes hemma hos var och en av deltagarna, vilket var en förutsättning för genomförandet.

Styrkan i studien är inte dess storlek – antalet deltagare var begränsat till 91 personer – utan det faktum att studien var systematiskt uppsökande, att svårt sjuka och personer på boenden inte exkluderades, och att testmetoderna var desamma som tillämpas i andra åldersgrupper.

Stora risker med nedsatt hörsel

Drivande bakom studien, publicerad i International Journal of Audiology, är Åsa Winzell Juhlin, doktorand på Sahlgrenska akademien vid Göteborgs universitet och audionom inom Hörselverksamheten i Göteborg.

– I gruppen äldre över 90 är hörselhälsan oerhört viktig för både fysisk och psykisk hälsa. Hörselnedsättning riskerar att leda till ökad isolering, depression, demens och ökad risk för fallolyckor. Samtidigt är denna grupp i princip utforskad gällande hörselförmåga där standardiserade test används, konstaterar hon.

Ingen i den studerade gruppen hade normal hörsel. 80 procent hade hörselnedsättning av en grad som tydde på behov av hörhjälpmedel eller annan insats, och 30 procent hade vaxpropp i ett eller båda öronen. En växande

Åsa Winzell Juhlin,
doktorand på
Sahlgrenska akademien
vid Göteborgs
universitet och
audionom inom
Hörselverksamheten i
Göteborg.
Foto:
Josefin Bergenholtz

vaxpropp kan försämra hörseln ytterligare och dessutom ge problem vid hörapparatanvändning.

Mer fokus på hörsel

– De som är 80 år och strax däröver har ofta en helt annan kognitiv funktion och inte lika stor samsjuklighet. 90-plussarna däremot är ofta på boenden, är inte alltid hörseltestade eller diagnostiserade, har ofta svårt att hantera hörhjälpmedel och får inte mycket stöd, säger Åsa Winzell Juhlin.

En intressant aspekt i resultaten var att den könsskillnad som finns bland yngre äldre, där män hör sämre än kvinnor, är betydligt mindre påtaglig i gruppen över 90.

– Vi behöver ha bättre hörsselfokus för de allra äldsta, sätta in hörhjälpmedel där det är möjligt, men också jobba mer med den akustiska miljön, säger Åsa Winzell Juhlin.

Underlaget i studien är hämtat från H70-studierna i Göteborg. Det slutliga urvalet i hörselstudien var mindre än ursprungligen planerat på grund av covid-19-pandemin. Åtgärder vidtogs dock för att optimera representativiteten för studieurvalet. ■

Var aktsam på bedrägeriförsök

Polisinrättningen i Västra Nyland har på sistone informerat om flera fall där äldre personer blivit bestulna i sina hem. I ett av fallen har en äldre kvinna blivit bestulen på sitt kontokort efter att en kvinna påstod sig tillhöra "ett förbund för hörselskada." Svenska hörsselförbundets anställda eller fötroendevalda besöker aldrig personers hem för medelinsamling och ber inte om kontokort eller kontonummer.

Det har även kommit till vår kännedom att personer fått ett brev hem gällande medelinsamling för Dövas Förbund. Svenska hörsselförbundet påminner om att man har aldrig samlat in medel via bankgiro.

Föreningsfestival i Svenskfinland

Svenska folkskolans vänner ordnar en föreningsfestival på tre olika orter i höst! Programmet består av hur man får nya medlemmar till föreningen, kommunicerar utåt och skriver bra ansökningar. Dagarna ordnas i Korsholm 1.10, Åbo 8.10 och Helsingfors 9.10 kl.16.30-19.30.

Anmälningar och info om evenemanget finns på: sfv.fi och välj evenemang. Föreningsfestivalen ordnas av SFV, Finlands Svenska Ungdomsförbund FSU, Finlandssvensk Festival förening med understöd av Svenska Kulturfonden och Svenska folkskolans vänner.

Svenska hörselskadade i Åboland

Åland, en pärla mitt i Östersjön

Svenska hörselskadade i Åbolands sommarresa gick i maj till fasta Åland. Resan blev genast otroligt populär med över sjuttio anmälningar. Vi kunde ta med endast femtio så tyvärr blev det flera kvar på väntelistan. Till Åland skulle vi åka med Finnsirius, från Nådendal till Långnäs, en ny upplevelse för de flesta, men ett par veckor innan avfärd fick vi meddelande att båten inte går den dagen. Vi hade då verkligen tur för Viking Glory, från Åbo till Mariehamn, hade plats för vår grupp. Försommaren visade sig från sin bästa sida med sol och högsommarvärme, riklig grönska och buskar och träd som stod i full blom.

Vid Gretas Butik & Café fick gruppen avnjuta Ålandspannkaka till dragspelsmusik.

På Öfvergårds äppelträdgård berättade Anna och Jan hur de odlar och förädlar egna äpplen till prisvinnande sortrena delikatesser.

Vår trevliga och kunniga guide Gun Styrström lotsade oss under två hela dagar i olika kommuner genom små samhällen till de utfärds mål som stod på programmet. Mycket hann vi se, allt från vackra naturområden, kyrkor, midsommarstänger, väderkvarnar, kor, får och hästar. Upplevelserna var många, historia och konst och också några unika, spontana, härliga personligheter, Greta på Gretas Butik & Café, Anders på Andersudde och Anders på Västerro. Resan gjordes i samarbete med Launokorpi med vår egen chaufför Thomas vid ratten. Vi bodde tre nätter på Hotel Arkipelag där havsutsikt var bokad åt alla våra glada och trevliga resenärer. En lyckad sommarresa till Åland, en självstyrd del av republiken Finland.

Hörselföreningen i Östnyland

Hörselföreningen i Östnyland på utflykter

Hörselföreningen i Östnyland avslutade vårterminen den 16 maj med en gemensam lunch i den anrika Prestbacka gård i Askola. Ett 30-tal glada resenärer steg ombord på bussen i Borgå med riktning Mörskomvägen och Hovarböle. Gårdens värdinna Piia Anttila mötte och hade dukat upp ett dagnande bord med läckra fiskrätter och traditionsrätten från Askola, makaronilåda och kalops.

Vi intog lunchen i salen och fick lyssna till värdinnans spännande berättelse om gårdens månghundraåriga historia. Vi kunde också vandra på den vackra gårdsplanen och fick höra om växter och gårdens odlingar.

Prestbacka gårdslandskap med sina björkläléer hör till statsrådets skyddsobjekt och museiverket har klassat by- och gårdslandskapet som en betydelsefull bebyggd kulturmiljö i vårt land.

Den 20 juli åkte vi tillsammans med Svenska Synskadade i Östnyland västerut och efter lunchpausen i Fyren i Ekenäs var det dags att styra kosan mot Raseborgs sommar-teater. De tre musketörerna fäktade vilt och aktörernas spelglädje smittade av sig också på oss i publiken trots att regnet störtade ner över oss alla innan ridån hann gå ner. Minnet av dagen i Västnyland blev ändå soligt.

En raritet bland vårblommorna på Prestbacka: den blåa vitsippan.

HÖR DU DÅLIGT?

Vänd dig då till oss!

VÄLKOMMEN

med i vår förening,
du som är hörselskadad,
anhörig eller en person som
antar föreningens syfte.

MERA INFORMATION:

www.aboland.horsel.fi
tfn 040 7189920

VERKSAMHETEN

består av:

- *Månadsträffar
- *Hörselrådgivningar
- *Informationstillfällen
- *Resor och utfärder

HiA - Hörselskadade i arbetslivet

Femton år med glimten i örat

HiA - hörselskadade i arbetslivet fyller femton år och firar med Guldhelg i Vasa första helgen i oktober. Helgen är fullbokad och omkring 120 HiA-medlemmar möts upp för att fira föreningen, höra fina föreläsningar och umgås.

HiA-träff i Åbo 9 november

Lördagen den 9 november ordnar HiA - hörselskadade i arbetslivet en träff för medlemmar i södra Finland. Träffen hålls i Åbo och inleds med brunch på Restaurang Göran vid Forum Marinum klockan 12. Därefter får vi guidning av Lena Sarlin som själv har en hörselskada och har jobbat många år som stadsguide i Åbo.

Vi får höra om Forum Marinum och sedan promenerar vi den korta biten till Åbo slott där vi får guidning i slottet. Efter guidningen kan vi fika i slottets restaurang om det finns intresse.

HiA står för guidekostnaderna och sponsrar 12 euro per deltagare för brunchen. Resor till och från Åbo och inträde till Åbo slott står man själv för.

Vi använder mobila hörselslingor och bokat skrivtolkning till träffen. Välkommen med! Frågor och anmälningar till Anne på: anne.sjokvist@horsel.fi.

Svenska hörsselförbundets medlemsföreningar

Helsingforsregionens hörsselförening rf

Lokal: Tölögatan 10 B 9, 00100 Helsingfors
www.helsingfors.horsel.fi
 e-post: helsingfors.horsel@gmail.com
 Ordf. Harriet von Koskull
 tfn 050 522 7841
 e-post: halle.koskull@gmail.com

HiA - Hörselskadade i arbetslivet rf

www.hia.horsel.fi
 Ordf. Siw Östman
 Stocksundsvägen 11, 65610 Korsholm
 tfn 050 532 7440
 e-post: siw@ostmans.net

Hörsselföreningen i Karlebynejden rf

www.karlebynejden.horsel.fi
 Ordf. Glenn Hassel
 Flatabackevägen 14, 67500 Karleby
 tfn 040 189 6448
 e-post: glen.hassel@gmail.com

Hörsselföreningen i Vasanejden rf

www.vasasvenska.horsel.fi
 Ordf. Bjarne Sjöblom
 Vallonvägen 2 B 9, 65610 Korsholm
 tfn 050 558 1407
 e-post: bjarne.sjoblom@netikka.fi

Hörsselföreningen i Västnyland rf

www.vastnyland.horsel.fi
 Ordf. Erik Munsterhjelm
 Alsätragatan 31, 10300 Karis
 tfn 040 830 5231
 e-post: erik.munsterhjelm@gmail.com

Hörsselföreningen i Östnyland rf

www.ostnyland.horsel.fi
 Ordf. Anneli Holmberg
 Biskopsgatan 8-10 B 11, 06100 Borgå
 tfn 050 379 99 72
 e-post: annihelena.holmberg@gmail.com

Nykarlebynejdens hörsselförening rf

www.nykarlebynejden.horsel.fi
 Ordf. Pehr Löw
 Sekr. Jan-Olof Wiik
 Pörkenäsgatan 11, 68620 Jakobstad
 tfn 040 7708951
 e-post: jo.wiik@multi.fi

Svenska hörselskadade i Åboland rf

www.aboland.horsel.fi
 Ordf. Birgitta Kronberg
 Tennbyvägen 28 bost 26, 21600 Pargas
 tfn 040 718 9920
 e-post: birgitta.kronberg46@gmail.com

Sydösterbottens hörsselförening rf

www.sydosterbotten.horsel.fi
 Ordf. Anita Ismark
 Kyrkobyvägen 167, 66200 Korsnäs
 tfn 050 518 1949
 e-post: anita.ismark@outlook.com

Understödjande medlemmar:

Batteriservice EGIL, www.egil.fi
 Widex Akustik Oy, www.widex.fi

Förbundsstyrelsen år 2023 - 2025

Förbundsordförande

Mikaela Nylander, Borgå

Vice ordförande

Anita Ismark, Korsnäs

Styrelsemedlemmar

Stina Fröberg, St Karins
 Jan-Olof Wiik, Jakobstad
 Bodil Selenius, Tenala

Suppleanter

Nils-Erik Kloov, Korsholm
 Siw Westerback, Utsjoki

Hörhjälpmedelskurs**Tidpunkt:** 22-23.10.2024**Plats:** Waskia, Vasa**Pris:** 60€/person**Målgrupp:** Personer med hörselskada som vill ha mer information om hörhjälpmedel.**Program:** Hörselrelaterade föreläsningar med tonvikt på hörhjälpmedel. Bekanta dig med olika hörhjälpmedel som förbättrar vardagen, få hjälp och råd med hörapparater.**Sista ansökningdatum: 23.9.2024****Ny med hörapparat-kurs****Tidpunkt:** 12-14.11.2024**Plats:** Borgå**Pris:** 60€/person**Målgrupp:** Personer som fått hörapparater men inte använder dem/som nyligen har fått hörapparater och vill bli vän med dem.**Program:** Föreläsningar om hörapparatsteknik, skötsel- och användningsråd. Motivation och avslappning, information om övriga hörhjälpmedel.**Sista ansökningdatum: 1.10.2024**

För eventuella lediga kursplatser efter sista ansökningdatum, vänligen kontakta Annica Wahrman på e-post: annica.wahrman@horsel.fi

Ansökan

Ansök till en kurs genom att fylla i blanketten på s.35-36 och skicka den per post till: Svenska hörsselförbundet, Georgsgatan 18, 00120 Helsingfors.

Du kan även ansöka via webben på www.horsel.fi/kurser eller kontakta evenemangskoordinator Annica Wahrman på annica.wahrman@horsel.fi eller 044 533 3947. Antagningsbesked meddelas till alla sökande efter att ansökningstiden har gått ut.

Val av kursdeltagare

Deltagarna till kurserna väljs på basis av ansökan. Personer som inte tidigare deltagit i en kurs har företräde. Kriterier för deltagande är sociala- och hälsofaktorer. Om deltagaravgiften är ett hinder för deltagande kan du vara i kontakt med förbundet. För att kursen ska förverkligas krävs minst åtta deltagare.

Kom ihåg

Vid behov av personlig assistans bör deltagaren själv hamedsigenstödperson. Obs! Tilläggskostnader tillkommer. Spara gärna Annica Wahrmans telefonnummer 044 533 3947 i din mobiltelefon. Då ser du genast ifall Annica behöver nå dig via telefon eller sms.

Vid annullering senare än två veckor före kursens start betalar man hela kursavgiften, ifall läkarintyg inte skickats till Svenska hörsselförbundets kansli.

Du behöver inte vara medlem i en hörsselförening för att delta i våra kurser!

Namn på kurs jag ansöker till: _____		
Tidpunkt för kurs: _____		
Namn	Kvinna ☐ Man ☐	Födelseår
Adress		
Postnummer	Ort	
E-post		
Telefon		
Anhörig som kursledaren kan kontakta vid behov/närstående som deltar i parkursen.		
Namn		
Telefon		
Har du tidigare deltagit på våra kurser? ☐ Nej ☐ Ja, vilket år?		
Egen bedömning av hörselskada ☐ lindrig ☐ medelsvår ☐ grav ☐ ingen hörselskada		
Användning av hörapparat Jag använder mina hörapparater dagligen: ☐ under 2h ☐ 2-4h ☐ 4-6h ☐ hela dagen ☐ jag har inte lärt mig använda mina hörapparater regelbundet		
Har du t-läge? ☐ ja ☐ nej ☐ vet ej ☐ jag har inte hörapparat		
Berätta hur hörselskadan påverkar ditt dagliga liv		
Annat relevant som kursledaren bör veta		
VÄND		

Varför vill du komma på Svenska hörselFörbundets kurs?

Vad vill du ha ut av kursen? (välj alla lämpliga alternativ)

hjälp med hörapparaten kamratstöd info om hörsel
 info om hörhjälpmedel motivation för hörapparatsanvändning
 stödja min partner avslappning och vila
 annat, beskriv _____

Hur rör du dig?

obehindrat jag kan inte gå i trappor jag använder rollator/stav/rullstol

Var fick du information om kursen?

E-post lokal hörselFörening Vi hörs hörselstation
 horsel.fi dagstidning Facebook annat, var?

Fylls i om du ansöker till tinnituskurs

Vilket år började din tinnitus?	
Vilket år har din tinnitus undersökts?	
Vilken instans undersökte din tinnitus?	

Specialdieter, allergier

Datum och underskrift

Genom att underteckna denna ansökningsblankett godkänner du att dina personuppgifter lagras i enlighet med Svenska hörselFörbundets dataskyddsbekrivning. Mer info på www.horsel.fi

Sista ansökningsdag till kursen du ansöker till hittar du vid kursbeskrivningen i Vi hörs eller på www.horsel.fi.

Blanketten postas till:
Svenska hörselFörbundet
Georgsgatan 18
00120 Helsingfors

ANNONS

esse elektro-kraft
www.eekab.fi

Barman Anders Fma

- Timanttiporaukset ja -sahaukset
- Diamantborrning och -sågning
- Kaikki rakennussaneeraukset
- All byggnadssanering

040 728 7339
Rosenlundsvägen 83, 10710 Snappertuna

Nu kan Ni tanka vår biogas i
Jeppo, Jakobstad, Storkyrö,
Edsevö och Vörå

BIOGAS
Naturligt biogas

För renare
luft & miljö

Västra Jeppovägen 288
(längs med Riksväg 19)
www.jeppobiogas.fi

Jeppo Biogas Ab
Jepuan Biokaasu Oy
Energi och växtkraft. Energia ja kasvuväilmaa

Georgsgatan 18
00120 Helsingfors
(Dörren är öppen 8.30-16)

www.horsel.fi
Tfn 050 476 2475
E-post: kansli@horsel.fi

Personal

Verksamhetsledare

Nora Strömman
nora.stromman@horsel.fi
044 533 3964

Evenemangskoordinator

Annica Wahrman
annica.wahrman@horsel.fi
044 533 3947

**Sakkunnig inom
påverkansarbete**

Maija Nilsson
maija.nilsson@horsel.fi
044 533 3649

Ekonomiansvarig

Karola Asplund
karola.asplund@horsel.fi
044 243 3463

Informatör

Tina Kärkinen
tina.karkinen@horsel.fi
050 462 0056

Koordinator

Jennifer Augustsson
jennifer.augustsson@horsel.fi
050 314 0015

Koordinator

Anne Sjökvist
anne.sjokvist@horsel.fi
050 301 7202

Digitala föreläsningar

Positiv psykologi
09.10.2024 kl.18-19.30
Åse Fagerlund, doktor i psykologi, neuropsykolog, psykoterapeut.

Det finns fortfarande mycket stigma kring hörselskador, man känner sig dum som inte hänger med och det kan påverka självkänslan. Den här kvällen kommer att fokusera på hur vi kan stärka vårt välbefinnande genom att se våra styrkor och fokusera på det goda i våra liv, utan att sopa det som är svårt under mattan.
Anmälan och frågor till: anne.sjokvist@horsel.fi

Orka med arbetslivet
6.11.2024 kl.18-19:30
Åsa Skagerstrand, medicine doktor, audionom, forskare.

Arbetslivet kan innehålla utmanande hörselsituationer som orsakar trötthet, stress och svårigheter att koncentrera sig. Åsa Skagerstrand berättar hur man får ett hållbart och sunt arbetsliv med hörselnedsättning.
Anmälan och frågor till: anne.sjokvist@horsel.fi

Minne och hörsel
21.10.2024 kl.18-19:30
Elina Mäki-Torkko, professor i medicinsk audiologi. *Samarbete med Folkhälsa.*

Studier visar att nedsatt hörsel kan påverka minnet. Enligt den vetenskapliga tidskriften The Lancet är obehandlad hörselnedsättning en av de största riskfaktorerna för utveckling av demens. Under denna föreläsning får vi veta mer om vad forskningen säger om sambandet mellan minne och hörsel. Anmälan och frågor till: kansli@horsel.fi

Infotillfälle om hörselrehabilitering
30.10.2024 kl.10-11
Rehabiliteringskoordinator Jenni Puurula berättar om vad hörselrehabilitering går ut och vilka hjälpmedel man har rätt till inom hörselvården. Möjlighet att ställa frågor. Detta är del 3 av föreläsningsserien Vilse på vårdstigen som ger vägledning inom hörselrehabilitering
Anmälan och frågor till: tina.karkinen@horsel.fi, 050 462 0056

Kom med och testa teatertillgänglighet

Svenska hörsselförbundet undersöker tillgängligheten för personer med hörselnedsättning på svenska teatrar i Helsingfors. Vill du komma med i testpatrullen? Hörsselförbundets testpatrull undersöker allt från hur man hittar information på hemsidor, till hur man kan ta del av föreställningarna som hörselskadad.

Vid intresse kontakta: anne.sjokvist@horsel.fi

Föreställningarna är gratis för testpatrullen!

Mer info om våra evenemang hittas på www.horsel.fi/ handsekalendern Du kan också kontakta oss på kansli@horsel.fi eller 050 462 0056.

Följ oss!

Facebook
[@Svenskahorselforbundet](https://www.facebook.com/Svenskahorselforbundet)

Instagram
[@sv_horselforbundet](https://www.instagram.com/sv_horselforbundet)

Digitala samtalsträffar för yrkesverksamma

Du som är hörselskadad och i yrkesverksam ålder – kom med på våra digitala samtalsträffar! Du kan komma med vare sig du jobbar, är arbetsökande eller studerar. På träffarna delar vi tips och råd, diskuterar det som kommer upp och peppar varandra. Samtalsträffarna varvas med föreläsningar. Teman och diskussionsämnen bestäms enligt deltagarnas önskemål.

Frågor och anmälan: anne.sjokvist@horsel.fi

Höstens träffar:
16.10, 6.11, 13.11, 12.12

Träffarna hålls mellan kl.18-19.30 på plattformen Zoom.

TIPS!

Svenska hörsselförbundet har startat en diskussionsgrupp på Facebook. I gruppen kan du diskutera och tycka till om hörselfrågor, utbyta erfarenheter med andra samt få tips, råd och stöd. Gruppen riktar sig framförallt till finlandssvenska personer med hörselnedsättning och närstående - men du behöver inte ha en hörselskada för att delta.

Gruppen hittas på: www.facebook.com/groups/svenskahorselforbundetsdiskussionsgrupp

Skicka julhälsningar i Vi hör!

Passa på att skicka en julhälsning till någon i nästa nummer av Vi hör!

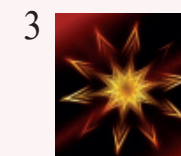
Välj något av bildförslagen nedan och skicka in din hälsning senast 1.11.2024.

Skicka hälsningarna till: Svenska hörsselförbundet Georgsgatan 18, 00120 Helsingfors

Eller kontakta oss på: tfn: 050 462 00 56 eller e-post: tina.karkinen@horsel.fi

Priset för hälsningar är 10 euro för max 80 tecken (inklusive mellanslag).

Önskar du sätta in en egen liten bild tillkommer en kostnad på 5 euro på annonspriset. Du kan även få en större hälsningsruta till ett högre pris.

Händelsekalender 2024

30.9-6.10	Hörselveckan
02.10	Nationella hörseldagen
8.10	Testning av teatertillgänglighet
09.10	Zoom-föreläsning: Positiv psykologi kl.18-19:30
16.10	Digital samtalsträff för yrkesverksamma kl.18-19:30
21.10	Zoom-föreläsning: Minne och hörsel kl.18-19
22-23.10	Hörhjälpmedelskurs Waskia, Vasa
30.10	Digitalt infotillfälle: Hur ser en bra hörselrehabilitering ut? kl.10-11
6.11	Zoom-föreläsning: Orka med arbetslivet kl.18-19:30
12-14.11	Ny med hörapparat-kurs Borgå
13.11	Digital samtalsträff för yrkesverksamma kl.18-19.30
12.12	Digital samtalsträff för yrkesverksamma: julavslutning kl.18-19.30